

Ročník XVII

leden 2008

číslo 1

Místa

Místa, která jsme opustili, žijí dál.
 Kůň kluše, dítě křičí, matka otvírá dveře:
 „Tady to není, tady to není, tak nevím,
 kam to přišlo.“ Hledají.
 Hledají něco, pobíhají po bytě.
 Hledají místa, která jsme opustili, hledají
 místa, kde jsme kdysi byli.
 Spěchají k nádraží a pomyslí si: Dům.
 Dům zůstal.
 Kam odjíždějí?
 Na pohřeb sestry. Navždy. Za synem.
 Stařenka zůstává. Stařenku neberou s sebou.
 Nechají doma hvízdát Meluzínu.
 Hodiny neberou s sebou.
 Hodiny bijí v prázdném pokoji.

Ivan Blatný

Foto: Zdeněk Javorský

Úvodem

Nový rok bereme jako novou příležitost. O mnohém si rozhodneme sami. V řadě možností, v rodinných vztazích, v přátelství, v nedorozuměních a sporech, v osobním vzdělávání a vlastním osobnostním růstu. I ve vztahu k Bohu. (I o případném odloučení Kunčic.)
 „Boha nikdy nikdo neviděl; jednorozený Syn, který je v náruči Otcově, nám o něm vypráví.“ (J 1,18) Je-li to pravda, pak máme zdroj nejdůležitějších informací. (Nikdo nezná druhého tak, jako ten, kdo patří do jeho náruče.)
 Všem čtenářům Okénka přeji vhléd do přátelství Božího.
 Děkujeme Vám za Vaši přízeň.

/v

Slavnost Počátku

„Jsem součástí Božího díla přírody. Hmota mého těla je vypůjčená z hor, říček a větru... vápník mých kostí je stejný jako ve skalách... i železo v mém těle... voda v potocích je stejná jako ta v mém těle a vzduch, který dýchám, je součástí poryvu větru. Jsme částí země a ona je částí nás, jsme tančící skály...“
 – Jak nádherné myšlenky P. Váchy! Nechodíme tedy po Zemi jen jako herci po jevišti, jsme s ní spojeni organicky! Dokonce jsme vrcholem, střediskem a zauzlením všeho vesmíru. Jsme nejvzácnější součástí Božího díla a jeden z nás je Ten, kvůli němu a skrze něj je všechno stvořeno (Kol 1,15) a bez něho nepovstalo nic z toho, co je (J 1,3). On je Plán, On je i Uskutečnění, Alfa i Omega (Zj 22,13). „Když Bůh tvořil svět, už tehdy myslel na Tělo svého milovaného Syna“ (Ireneus + 202). V liturgickém roce chybí slavnost tohoto velkolepého počátku úžasné Kristogeneze, Slavnost Stvoření.

Jan Rybář

Není nad původnost, každý po ní touží,
 lidé chodí mostem, to já půjdu louží.

*Karel Havlíček Borovský***Ahojte priatel'ia...!**

Obraciam sa na vás s prosbou..o modlitbu za našich priateľov,kolegov a pacientov v Keni a Sudáne, kde sú veľké nepokoje. Dnes zabili kolegu v Akote v Sudáne a v Eldorete v Keni včera skoro upálili nášho priateľa kňaza Martina a dnes zastrelili 15 detí a 2 dospelých v kostole... Ak môžete, pošlite prosbu o modlitbovú pomoc vašim rodinám a priateľom, vďaka! Je to jedina vec ako môžeme byť na blízku.. (Ja som už vďaka Bohu šťastne na Slovensku..), MUDr. Jozef Suvada a kolegovia z africkej misie, J. Suvada, Nitrianska 1424, 951 31 Močenok
 Slovak Republik, Tel: +412905984369
 E-mail: jose.suvada@gmail.com,
 suvada@centrum.cz

Pravicoví extrémisté ohlásili na 19. ledna pochod Plzni. Tvrdí, že chtějí protestovat za svobodu slova. Podle expertů zvolené datum není náhodné, ale souvisí s transporty plzeňských Židů. Ty začaly 18. ledna 1942. Svolavatel navíc vyzývá případné účastníky, aby přišli ozbrojeni.

V roce 1668 Fr. Caratti vypracoval návrh stavby Černínského paláce. Monumentální stavbu na Loretánském náměstí označil císař později za stodolu. Patrně mu byla trnem v oku.

BŮH S NÁMI RÁD SLAVÍ

Orlický kostel svítí novou malbou i uvnitř. Farní rada se rozhodla pozvat farníky do orlického kostela ještě dříve, než budeme slavit první bohoslužby, dříve, než znovu zavěsíme obrazy křížové cesty. Abyste mohli vychutnat krásu samotné architektury.

Míváme dojem, a často jsme i slyšeli, že kostel je dům Boží. Přispívá k tomu čeština se svými dvěma názvy pro kostel a církev (oproti jiným jazykům).

Jenže církev je shromáždění Ježíšových učedníků. Nejen v kostele. Jestli už jen tři, nebo i dva spolu kdekoli pracují pro Ježíšovu věc nebo slaví přátelství Boha s námi, vytvářejí církev. (Škoda, že v tomto významu nevnímáme církev třeba ve své rodině.)

V našich kostelech bývá mnoho soch a obrazů a my máme představu, že vstupujeme skoro do nebe, do jiného světa, jako cizí a nepatřiční.

Z kostelů se mi nejvíce líbí cisterciácké. Cisterciáci směli mít v kostele jen velice strohou výzdobu. Bez obrazů. Většinou jen jednu sochu P. Marie.

Věděli, že tu předchůt' nebe nevytvoří krásné věci, ale že je na nás, abychom znovu a znovu vytvářeli společenství Ježíšových přátel. Výzdoba nemá nahradit tento náš úkol. V cisterciáckých kostelech je především světlo a pak už jen krásná, jednoduchá architektura.

Kostel je jen krásným „oděvem“ shromážděného lidu božího.

Nejdůležitější je jestli mezi shromážděnými přeskóčí jiskra blízkosti a porozumění.

V dnešní době inflace informací nás bohatá výzdoba kostelů (zvláště barokní a ještě více rokoková) spíše rozptyluje a utiskuje. (Proto je mistrovický kostel tak příjemný - poskytuje nám dost prostoru k životu.)

Podstatné je přátelství Krista - hostitele, jež nám slouží tolika způsoby a přivádí nás nejen k Otci, ale i jednoho k druhému. Proto se může slavit bohoslužba i mimo kostel, dokonce i v nehostinném kriminále.

Bůh nás nezve k sobě na návštěvu jako velvyslanec cizího státu pozve někoho na velvyslanectví (které je vyjmuté z vlastnictví hostitelské země a je prostorem cizího státu). Bůh přichází k nám, do našeho prostoru. Ježíš není jen přioděn lidskou kůží. Vstoupil do našeho života (šel na oběd i k Zacheovým). Bůh přichází k nám, ať jsme kdekoli shromáždění v jeho přístupu k životu, při práci i slavení.

Ježíš dával vždy lidi dohromady. Právě proto chceme na Orlici uspořádat bohoslužbu okolo oltáře (ten v kostele představuje Krista). Při koncertech v kostele budeme shromáždění „postaru“, jako posluchači v koncertním sále,

ale při bohoslužbě chceme být „okolo stolu“. Nepřišli jsme jen naslouchat, Ježíš nás také zve jako své přátele ke stolu.

U nás naštěstí nežijeme v anonymitě velkoměsta, můžeme slavit bohoslužbu jako staří známí (nejen jako staří známí Krista Pána). Ježíš nás přivádí nejen k Bohu, ale i jedny k druhým. Uspořádáním našeho shromáždění a svou otevřeností k druhým chceme Kristu umožnit, aby se mu podařilo to, kvůli čemu mezi nás přichází – aby nás mohl proměnit na své nové Tělo, ochotně se vydávající na záchranu dnešního světa. Kristus chce přebývat v našem středu, aby v nás a skrze nás pak vycházel vstříc svým a našim bratřím. I mimo kostel.

Jedinečná hodnota společné modlitby je právě v umění být spolu. Milovat lidstvo je jednoduché, těžší je žít s nejbližšími.

Společná modlitba je pochopitelně náročná, ne každý ji už objevil.

Naučili jsme se přijít na svatbu s úsměvem, ale při bohoslužbě bychom někdy rádi zůstali schouleni do sebe v soukromé modlitbě.

Na slavnostech (třeba na svatbě) nám nepřípadá zatěžko přispět k dobré atmosféře slavnosti. Proč při slavnosti božího přátelství mluvíme tak rádi o oběti?

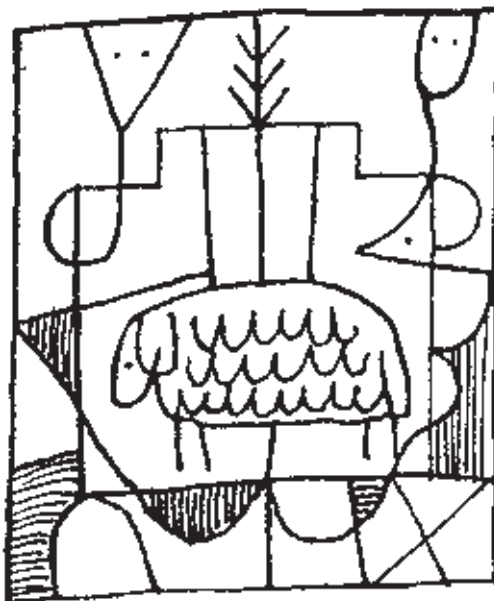
Pro některé lidi bývá náročné už pozdravení pokoje. Volají po staré liturgii, mluví o tajemství, o vznešenosti latiny, aby je nikdo nerušil v jejich spojení s Bohem, touží po muzice z kůru, aby nemuseli ani zpívat.

Jednodušší by bylo přinést Bohu obět': krev, beránky, svíčky, modlitby, půsty, úctu, poklony, klečení, bití v prsa, sebezápory...

Místo náročného vytváření vztahů podstrčit Bohu věci nebo výkon.

Římané opovrhovali křesťany, měli je za „ateisty“, kteří se neklanějí žádným božstvům, ale sousedé křesťanů uznávali: „Podívejte se jak se mají rádi.“

Na některé věci máme jiný názor (třeba na

Grafika a text: Alena Málková

Otázky pro Jiřinu Prekopovou

ukázka z knihy Jiřiny Prekopové:

„Nese mě řeka lásky“

Podle čeho se vlastně pozná láska?

Láska není vidět, nedá se ani definovat, ani měřit. Ale poznáme ji podle toho, jak působí. Láska je láskou jen tehdy, když je bezpodmínečná. I přes všechny těžké časy, které s někým přestojím, ho miluji! Dítě miluji i přes to, že se chová hrozně! Pouze když je to tak, cítím, že jsem milován. Potom můžu důvěřovat lásce! Milovat někoho jiného nám většinou připadá snazší než milovat sám sebe. To se musíme naučit, něco takového nepadá z nebe! Přes všechny slabiny, které u sebe zjistím, se musím přijmout a milovat – to mi nikdo nemůže vzít. Před ostatními, jejichž slabosti nemám rád, můžu utéct, ale před sebou samým nemohu. Když tedy sám sebe mohu milovat jen za určitých podmínek, tak je to špatné.

Kdybych se mohla přijmout jen jako mladě vypadající, hezká žena, musela bych pokaždé, když se podívám do zrcadla, vykřiknout děsem. Nebo – nesnáším sice svou českou němčinu, ale přesto jsem neztichla, protože mám velkou potřebu něco sdělit. Tak jsem se časem naučila, jak se spřátelit se svou jazykovou slabinou. A já se miluji, i když mluvím českou němčinou.

Je jen velice málo lidí, kteří milují sami sebe. Zato je hodně narcistů – podívejte se jen na některé politiky nebo umělce – ale ti se spíš ničí, než že by se milovali.

Jak důležité jsou pro dítě vzory?

Když chci, aby dítě uznávalo nějaká pravidla, musím se jich sama držet. Teoreticky dítěti nesdělím nic, pouze svým vlastním příkladem - tak, jak se já sama chovám u stolu, bude se chovat i dítě. Pokud vznikne nějaká hádka, dítě vnímá, jak s tím zacházím. Například se dívám svému partnerovi do očí a mluvím s ním, místo abych odešla a zabouchla za sebou dveře. Když jsem pak sama s dítětem v konfliktu, bude vědět, že i s ním chci problémy řešit tváří v tvář, abychom se mohli zase usmířit, a přijme tento model jako životní formu.

Nakolik potřebuje dítě pravidla?

Nepotřebuje je jen dítě. My všichni je potřebujeme. Řečeno zcela obecně: pravidla usnadňují soužití v rodině a společnosti. Nejen děti, všichni se musíme řídit určitými pravidly.

knihu lze koupit v našich kostelech

oddělení Kunčic), ale jsme vděční, že nás Ježíš svolává do své rodiny. Pokaždé se znovu, třeba i po sporu, hádce a ublížení, setkáváme okolo Ježíšova stolu jako milované dcery a synové Boží.

Jako ti, kteří se nechávají božím přátelstvím přetvářet. To je začátek nebe.

Tak si to přeje náš Hostitel.

/v

23. MALÉ SYMPOSIUM PROF. VLADIMÍRA SMĚKALA – TENTOKRÁTE O KULTUŘE OSOBNOSTI

„Spiritualitu bychom si neměli rezervovat pouze pro okamžiky meditace nebo pro nedělní návštěvu kostela. Spiritualita je způsob života, pohled na svět, je to způsob, jakým jednáme se svou rodinou, s přáteli, jak přistupujeme ke své práci, je to cesta světa“.

D. Fontana

„Spiritualita je nadšený úžas nad divy všedního života“.

Franz Werfel

„Skutečně spirituálně živý je člověk, který neztratil schopnost žasnout“.

G. K. Chesterton

„Spiritualita je jako živá voda tryskající z hlubin zkušenosti víry“.

Gustav Gutierrez

„Cílem duchovního života je dokonalé zduchovní celého člověka. Jeho mysl, vůle, citů, těla.“

T. Špidlík

„Spiritualita je vědomým a metodickým rozvíjením víry, naděje a lásky“.

K. Rahner

„Spirituální inteligence je schopnost nalézání smyslu, uvádění do souvislosti a schopnost transformace“.

D. Zoharová, I. Marshall

V lidském životě můžeme rozlišit tři roviny: tělesnou, duševní a duchovní. V jednotlivých etapách životní dráhy i v závislosti

na zdravotním stavu a v životních krizích si mohou vyměňovat pořadí důležitosti a nabývat různé váhy. Zdravý a vyrovnaný člověk se vyznačuje bytostnou jednotou těchto tří složek, kterou lze charakterizovat jako harmonii tělesné, duševní a duchovní kultury osobnosti.

Tyto tři stupně bytí jsou reflektovány i v parabolě neznámého původu, která putuje světem příběhů v mnoha variantách. Jedna z nejstarších vypráví o faraónově písaři, který se ptal dělníků budujících pyramidu: „Co děláte?“ „Tesáme kámen“, zněla odpověď jedněch; „Živíme rodinu“, pravili druzí; „Stavíme chrám“, odpověděli třetí.

Duchovní život je život v jasné vědomí. Je to život v plné bdělosti, díky níž poznáváme, co činíme, nasloucháme hlasu svědomí a podle toho, co zjišťujeme, uvážlivě rozlišujeme a volíme to, co je dobré. Duchovní život znamená být si vědom smyslu překračujícího osobní horizont individuálního prospěchu; je nesen představou, že jsme součástí nekonečného oceánu Láskyplného Vědomí. Je to život „sub specie aeternitatis“ jako opak života ve stylu „carpe diem“ či „po nás potopa“.

Duchovní kultura osobnosti se vyznačuje

orientací na bytostný smysl života. Ten je uskutečňován pozitivní tvořivostí a činnostmi podporujícími kvalitu života; ale také prožitky dobra, pravdy a krásy; dále je naplňován i postoji trpělivosti, důstojnosti, souměřitelnosti a respektu k oprávněným zájmům druhých. Duchovně zralý člověk je skromný, přejímavý, klidný, spolehlivý, vyznačuje se sebeovládáním, ochotou pomáhat a dávat, je snaživý.

Kéž přijde doba, kdy lidé, probuzeni ke smyslu pro těsný svazek spojující všechny pohyby tohoto světa v jedině dílo Vtělení, se nebudou moci oddat žádnému ze svých úkolů bez jasného vědomí, že jejich práce – i ta nejnižší – je přijímána a zužitkována božským Středem vesmíru.

P. Teilhard de Chardin

„Nejvýznamnější spirituální metodou všedního života je oddanost každodenním povinnostem, jejichž nekonečné opakování se všemi zaběhanými postupy, obtížemi, pokušeními a neúspěchy zdánlivě nevede k žádnému cíli. V naší spirituální cestě každodenním životem se však odráží putování pouští, jemuž Bůh vystavil Izraelity.“

Podle T. Keatinga (1996)

ROZHOVOR S KARLEM SCHWARZENBERGEM

Martin M. Šimečka, Erik Tabery
zkráceno

Překvapilo vás něco ve vrcholné české politice?

Bohužel ne.

Ve vládě nejste dlouho. Jak to tam vypadá, dá se třeba s někým ve vládě navázat přátelský vztah?

Když pracujete delší dobu v redakci nebo jiném podniku, tak se tam také s někým snášíte, protože máte podobný smysl pro humor, vidíte, že je to inteligentní člověk, druzí vám pak jdou spíše na nervy anebo jsou vám lhostejní. Je to jako v každém jiném společenství.

Podobný smysl pro humor mám třeba s Martinem Bursíkem a pak se Sašou Vondrou, se kterým se známe dvacet let, ten je mi mnohem bližší než ostatní.

Miroslav Kalousek si jako náměstek ministra obrany kvůli podivně zadaným tendrům oprávněně vysloužil velmi špatné renomé. Myslíte, že se dá pokažená pověst odpracovat?

Samozřejmě že ano. Když si někdo získá špatnou pověst, tak ho do jisté míry bude doprovázet vždy, nicméně jsem viděl několik takových politiků i lidí mimo politické území, kteří tím, co dělali později, dojem o sobě napravili. Nejsem soudce, abych někoho odsouval, to není můj úkol. V žurnalistice bohužel panuje sklon k lehkému odsouzení lidí, kteří když se jednou proviní, jsou odsouzeni navždy, a to je blbost. Nikdo by neměl být navždy poznamenán.

Myslíte si to samé i v případě Jiřího Čunka? Má podle vás v politice ještě šanci?

Jiří Čunek přece ještě není tak starý dědek. A já také nechci posuzovat, jestli se něčeho dopustil, nebo ne. Pán Bůh s ním. Jiná otázka ovšem je, jestli to, že nesedí v šatlavě nebo mu šatlava bezprostředně nehrozí, ho opravňuje stát se členem vlády. Myslím, že člověk by měl brát ohled na to, že někdy úplně nevině získá špatnou pověst nebo se dostane do situace, kdy je zátěž, a to velkou. Zvláště pak v případě, kdy Jiří Čunek mermomocí usiluje o funkci ve vládě.

To je hlavní důvod, proč jste řekl, že byste v případě Čunkova návratu do vlády rezignoval?

Řekl jsem to, protože by to byl konec nejen současné vlády, ale i strany lidové, což by byla velká újma pro celou českou politickou scénu. Lidová strana je jednou z nejstarších partají u nás a zastupuje velmi cenné tradiční a duchovní hodnoty.

Jak jsem ale řekl, já nebudu soudit pana Čunka, od toho jsou jiní. Žádná vláda však nepřehraje a nemůže řádně působit, když ztratí důvěryhodnost. A bohužel, panu Čunkovi mimo tvrdé jádro strany lidové málokdo v této zemi věří, a tím pádem je celá vláda nedůvěryhodná. Pomohly tomu samozřejmě

velmi nešťastné okolnosti, kdy se jeho případ přesouval z jednoho krajského zastupitelství na druhé. To všechno vzbudilo takovou nedůvěru, že kdyby na vládě ulpěl stín tohoto případu, padá vina a ztráta důvěry na každého, kdo se na ní bude podílet.

Kde podle vás vznikla chyba, kvůli které dospěla Čunkova aféra do tak absurdních rovin?

Chyba je už v nešťastném postoji, který tady vládne od devadesátých let, totiž že co není výslovně zakázáno, je povoleno. Dokud není nějaký čin paragrafem jasně označen jako trestný a dotyčný nebyl právoplatně odsouzen, nehraje to v politice žádnou roli.

Foto: Karel Cudlín

Existuje přece známý případ z první republiky, kdy se tehdejší předseda Senátu Karel Prášek, poslanec Strany agrární, dostal do podezření v souvislosti s takzvanou lihovou aférou, a prezident Masaryk mu proto odmítl podat ruku. A v nejkratší době dotyčný z politiky vymizel.

A v tom je ten problém, nenaučili jsme se, že aby společnost a stát dobře fungovaly, nestačí jen trestní zákoník. Musí zde být poněkud vyšší a jasné ponětí o tom, co je přijatelné chování a co ne.

...

V Respektu jsme nedávno publikovali esej politologa Ivana Krasteva „Populismus: hrozba, či výzva?“, ve kterém tvrdí, že ruská ideologie dnes staví na tom, že EU jako koncept nevydrží, že se rozpadne a vrátí se k národním státům, jako tomu bylo ve třicátých letech.

Ano, to je ruská teorie a je docela samozřejmé, že Rusům myšlenka podpory mezi národním státem a společenstvím, jako je OSN nebo EU, moc nesedí. Pojem suverénní demokracie, který zavedli Putinovi příznivci, je totiž obnovou prastaré ruské ideje – a je to docela vtipné –, že opravdu suverénním státem je pouze Rusko, Čína a Spojené státy. Pro všechny premiéry světa jsou novináři obtížná havěť. Tedy velmocí, jež mají všechny prostředky, aby svou politiku mohly dělat téměř neomezeně. Evropské státy, které jsou

závislé na ruském plynu a ropě nebo mezinárodním systému vojenské obrany, suverénní státy nejsou. Pojem suverénní demokracie zkrátka není nic jiného než poněkud modernizovaný pojem starého ruského samodržaví.

...

Nesouhlasíte tedy s názorem Jiřího Pehe a dalších politologů, kteří říkají, že jedinou možností, jak účinně vystupovat proti Rusku, je usilovat o společnou evropskou politiku?

Ano, prosím. A také by bylo velmi hezké, kdyby lidé nekradli, nesmilnili a neopíjeli se kořalkou. Vůbec bychom měli společně usilovat o spoustu krásných věcí na tomto světě. Myslím, že podobné věci se říkají velmi snadno.

Dobře, neměli bychom ale nově formulovat cíle české zahraniční politiky? Její základní vize vstupu České republiky do NATO a EU se naplnily. Co dál?

Ano, o tom se musí vždycky přemýšlet. Já jsem začal – a myslím, že s tím i časem vylezeme – tyto cíle jasně definovat. Už od devadesátých let je nám jasné, že musíme zahraniční politiku dělat v součinnosti s evropskými zeměmi, jak už jste zmiňovali, to ale samozřejmě neznamená, že bychom se měli vzdát našeho vlastního názoru nebo ponechat zahraniční politiku jiným. Znamená to včas s kolegy v zahraničí mluvit a včas se k jednotlivým otázkám vyjadřovat.

Někdy však komunikace vázne. Když před měsícem a půl USA ohlásily, že připouštějí ruskou přítomnost v Brdech v případě, že na našem území bude stát jejich radar, bylo cítit, jak je česká vláda zaskočena.

Každému bylo jasné, že Američané budou chtít vytvářet kompromis. To, že se v nějakém rámci objeví ruský požadavek kontrol na stanovišti radaru, aby Rusové věděli, že se tam proti nim nic nekalého neděje, bylo jasné. Tudiž mě nabídka, kterou jim USA poskytl, moc nepřekvapila.

Je ale pravda, že nám to americká administrativa měla včas sdělit a že způsob, jakým to provedla, byl podivný. Jsou to chyby, které se Američanům občas stávají. Cítí se jako lídři, kteří nesou kříž odpovědnosti za celý svět, a tudíž něco prohlásí, aniž by se zdvořile poptali. Proto jsem jim také řekl: Jestli k nám někdo bude pozván, o tom rozhodneme my, nikolivěk vy, to si musíme objasnit.

Když už mluvíme o radaru, souhlasíte s Jiřím Paroubkem, který na zprávu amerických tajných služeb, že Írán nevyvíjí jaderné zbraně, zareagoval tvrzením, že radar nepotřebujeme?

Já jsem přesvědčen, že nejenom Írán, ale i jiné země v dohledné době deseti patnácti let k hromadné smrticím zbraním bohužel dospějí, poněvadž znalost techniky se strašlivě zvěštuje. Tudiž jsem přesvědčen, že se na to musíme včas připravit a že je pro Evropu nutné myslet defenzivně.

Myslíte, že dnes ještě existuje střední

Evropa?

Samozřejmě, geograficky a pořád i mentálně. Víím, že mnoho mých přátel nechtělo začátkem devadesátých let tento výraz vůbec slyšet a tvrdili, že patříme k západní Evropě. Tehdy jsem jim říkal: Nedělejme si iluze. Jsme pořád to, co jsme byli. O tom, že v mnoha věcech postupujeme ve střední Evropě v jednotě a že máme jisté společné dobré i špatné vlastnosti, nebudíž pochyby.

Kde vidíte příčinu toho, že se ve střední Evropě vzmáhá populismus?

Když se podívám na to, co se děje v posledních letech v Polsku, ale i při pohledu na politickou scénu slovensko-maďarskou, napadají mě pravdivá slova Karla Marxe, který říká, že každá dějinná tragédie se ještě jednou opakuje v podobě frašky. Zdá se, že každý z nás si musí tou starou nákazou zase projít.

...

Právě jste oslavil sedmdesáté narozeniny, myslíte, že se svět za vašeho života změnil víc než třeba za posledních tisíc let, jak se říká?

Posledních tisíc let už si, prosím, nepamatuji... Samozřejmě že se ale vývoj zrychluje. Vedl jsem teď diskusi se svými přáteli kvůli těm holohlavým blbcům, kteří nás v posledních měsících obtěžují, a zmiňuji to proto, že to vyjadřuje, co se u nás v Evropě za posledních pár desetiletí stalo. My jsme od roku 1968, což je klíčový zlom v duchovních dějinách Evropy, odstranili všechna tabu. Když jsem byl mladý člověk, tak jich byla spousta – náboženských, sexuálních, politických. A všechna vymizela.

Jediné tabu, které nám zbylo, je šoa. Proto taky ty blbce tak láká. Rozumíte, my jsme to jako mladí lidé měli lehké. Byla tady spousta polí, na kterých jsme mohli provokovat.

Co dělat, aby se to prolomování a odkrývání tabu neposouvalo dál na území, které už člověk pokrývá?

Já nejsem ani prorok, ani náboženský učitel, já také nevím, co s tím. Obávám se, že člověk je konstruován tak, aby nejruznější tabu měl, protože si to jeho psychické zdraví vyžaduje.

A když se to všechno odstraní, přicházejí jevy bezmeznosti. Myslím, že bezmeznost je vůbec hlavním tématem téhle doby. Na jedné straně odstranění tabu a na druhé bezmeznost cestování a odstranění hranic v jakýchkoli souvislostech. Bezmeznost je něco, co špatně snášíme, a široká masa společnosti si dneska ani neuvědomuje, že si užívají věci, které v minulosti neměli ani nejdříve postavení lidé ve společnosti.

Třeba můj pradědeček nebo dědeček byli ještě vládnoucí knížata, seděli na zámku na Orlíku, a zdaleka nežili tak příjemně jako mnozí lidé dneska. Koupelny sotva byly, cestovalo se nanejvýš kočárem, rychlíkem nebo parníkem. Dneska stačí zmáčkout knoflík a máte světlo nebo spojení s celým světem.

Žijeme v neskutečném luxusu a to má i individuální paralelu. Když totiž člověk příliš rychle získá bohatství, velmi těžko se s tím

vyrovává.

Kdy jste vy osobně zaznamenal, že se doba zásadně mění?

Poprvé jsem si to uvědomil během íránské revoluce, která byla výsledkem objevu a rozšíření magnetofonového přehrávače. Proslovy Ajatolláha Chomejního se propašovaly do Persie na malých kazeťácích a v každém bazaru a obchůdku byly k dostání. A najednou to prolomilo autokratickou vládu šáha Muhammada Rezá Pahlavího.

Dneska si můžu zatelefonovat třeba v pustých krajinách Sinaje nebo Indie. Ať už jsem v Matto Grosso, v Kazachstánu nebo ve Fťieniu, můžu se přes internet spojit se znalostmi celého světa. To je přece ohromné!

Jak by měla na tuhle bezmeznost reagovat česká společnost? Není úlohou politiků také určovat, kam bude společnost směřovat? Co třeba nedávná stávka učitelů – vzdělání je přece hlavním možností, jak udržet společnost pohromadě.

Mám o tom své pochyby. Především naše vzdělání je dnes zprostředkováváním vědomostí, ne však vychováváním. To je něco naprosto odlišného.

Máme dnes vůbec nějakou vizi společnosti?

Ne, právě že ne.

Kdo by ji měl nastolit?

Já jsem k nastolování vždycky trochu nedůvěřivý. To se může strašlivě zvrhnout. Já tu základní ideu ale také nenacházím. Tak moudrý nejsem. Přece jenom bych to čekal spíš od duchovních institucí, od církví.

Právě proto, že nemáme žádnou vizi, neměli bychom stavět na vzdělání? Jenom to společnost kultivuje. Nic lepšího než ideu vzdělané společnosti jsme přece zatím nevymysleli.

Do jisté míry ano. Čím víc se ale vzdělání šine do zprostředkování vědomostí, tím blbější to je. A není to taková velká zábava. Nechci tady jítřit otázky minulosti, ale kdo byl ve třicátých letech nejvzdělanějším národem v Evropě? Vzdělání není zábrana proti špatnosti či extrémům.

Tak způsob vzdělávání změníme. Není ale chybou, že se prezident, část vlády a regionální elita sejdou na otevření sedmnáctikilometrového kusu dálnice, a přitom premiér nemá zájem se ani potkat a debatovat s učiteli a bavit se o jejich protestu, ve kterém nechtějí nic jiného, než aby neměli méně peněz než před rokem? Neodsuzujeme se tak k chybnému stylu vzdělávání sami, protože nebudeme mít motivované učitele?

Samozřejmě. Zaostávání vzdělávání, vědy a výzkumu u nás, to mě nejvíc mrzí. V tom cítím zlom s nejlepší českou tradicí, která souvisí se vzestupem českého národa v 19. století, jenž byl kromobyčejný. Na konci 18. století ještě Josef Dobrovský píše svou Mluvnici jazyka českého německy a v úvodu píše o povědomí, že náš národ zanikne stejně jako polabští Slované a že by chtěl, aby vnuci a pravnuci měli aspoň ponětí o jazyku

jejich předků.

A sedmdesát let poté jsou tady české vysoké školy, věda... strašně živý národ, který se dere do popředí spolu s průmyslově vyspělými národy.

A zásluha na tom patří do velké míry ne politikům – a to můžu říct, protože moji předci k nim patřili –, to je zásluha českého kantora. Čeští učitelé, ti zapadlí vlastenci, byli těmi, kdo pozvedli národ český. Vývoj během těch dvou generací byl tak nesmírný, že mě to dodnes udivuje. A najednou si toho neumíme cenit.

Jak tráví šlechtic Vánoce?

Jako každý jiný člověk, totiž pokouší se být s rodinou, pokouší se vydat někam, kde je to hezké v okolí.

Vybíráte si místo, kde budete na Vánoce?

Vždycky říkám, že to přenechávám harému, ať rozhodne, neboť já sedím v Praze a nechci se do toho míchat. Jak člověk rychle získá hojnost, těžko se s tím vyrovnává. Zde pobíhám mezi ženou a dětmi, roli hrají už i vnoučata, takže jestli to bude ve Vídni, nebo v Turachu uprostřed lesa, to mi ještě není jasné. Poslední zpráva zní, že snad na Štědrý večer budeme ve Vídni a pak se vydáme za dcerou, která bude s vnoučaty v Turachu.

Peter Esterházy píše v knize Harmonia caelestis o šlechtě způsobem, jako by v jejím myšlení dějiny neexistovaly lineárně, jako by se duch rodu přes své předky a následovníky pohyboval napříč staletími. Cítíte to tak?

Do jisté míry v tom má Esterházy pravdu a chápe to. On ovšem, poněvadž je spisovatel a intelektuál, to umí vyjádřit mnohem lépe než já. Když člověk v takové tradici vyrůstá, jsou mu předci dost přítomní, byť žili před 150 lety.

Asi jediná věc, kterou se ale můj život trochu liší od ostatních lidí, je v tom, že víím, kdo byli moji praprapředci přede 250 lety, což je spíše zdrojem komplexu, protože vidím, co všechno vykonali. Na druhou stranu mi to dává jistý vzor a inspiraci.

Myslíte si, že vaše děti budou dál pokračovat ve službě vlasti, jak to dělali vaši předci a vy sám?

Myslím, že budou. V každé generaci je to něco jiného, každá generace musí najít vlastní způsob naplnění života, aby byl dobrý. Kdyby se opíčila, ztratí význam. Každá generace musí najít vlastní cestu, proto považuji za zcela samozřejmé, že můj syn popírá všechno, co já tvrdím.

Nemají to tedy naše děti v životě nakopec těžší?

Ne, ne, ne, na to já nevěřím. Oni jsou jenom vystavení jiným pokušením, než jsme byli my. Ta míra zátěže ale tak odlišná není. Jestli je dneska větší pokušení mamonu, bylo dříve pokušení spolupráce s StB. Je to sice odlišné, ale pokušení zůstává pokušením. My jsme měli jen jasněji vymezené fronty. Každá generace má svoje potíže a taky nárok na svoje blbosti. LN, 16.12.2007

AKTUALITY

ČESKÁ KŘESŤANSKÁ AKADEMIE

v Letohradě zve na přednášku
**JAK ČÍST TAKZVANĚ „SEN-
ZAČNÍ“ ROMÁNY**

(ŠIFRA MISTRA LEONARDA a další...)
Filipa Čapka Th.D. teologa a odborného asis-
tenta Evangelické teologické fakultě Uni-
verzity Karlovy

pátek 18.1. v 18 h. - evangelický kostel

Tradiční hasičský ples

sobota 19.1. od 20 h. - Orlovna

Hraje Monitor, výborná kuchyně a bohatá
tombola. Srdečně zve sbor dobrovolných
hasičů.

Předprodej místenek v Konzumu na Orlici.

Povídání o mašinkách

čtvrtek 24.1. v 18 h. - zámecká rotunda

Opera: Henry Purcell – Dido a Aeneas

sobota 26.1. v 19 h. - Dům kultury

The Winter Trial – v Novém dvoře se
zastaví asi 100 posádek historických vozidel
úterý 29.1. mezi 13. a 15. h.

Vernisáž výstavy: Významné osobnosti

čtvrtek 31.1. v 16.30 h. – městské muzeum
Výstava potrvá do 23. února.

POD STŘECHOU

LETOHRAD, Taušlova 714

Tel.: 465 622 201, 731 402 336

e-mail: podstreichou@seznam.cz

O kojení s laktační poradkyní - beseda
s paní Miloslavou Hájkovou (laktační porad-
kyně z pardubické nemocnice). Zajímavé
povídání o kojení a o všem, co by Vás mohlo
na toto téma zajímat.

středa 16.1. v 16 h.

Živá hudba Pod střechou

Sólový projekt „Nos na stůl“ představí bube-
ník Brněnských alternativních kapel Květy
a Ty syčáci Aleš Pilgr.

Kytarový recitál přednese vynikající instru-
mentalista a písničkář Radim Sychra.

pátek 18.1. v 19 h.

Výroba z PEDIGU - paní Marie Moravco-
vá nás seznámí s technikou pedig – pletení
z proutků (lijány), lze uplést košíky, mistič-
ky, tácky, ...

středa 23.1. v 16 h.

XII. Charitní ples

sobota 2.2. v 19.30 h.

K tanci a poslechu bude hrát skupina Com-
bi z Rychnova nad Kněžnou. Předtančení:
manželé Jantačovi a Lady klub ze Záchlumí.
Bohatá tombola a výborná kuchyně.

Jako každoročně nabízáme BESEDY SE SNOUBENCI A NOVOMA- NŽELY

(víra není podmínkou)

od 13. ledna každou neděli v 19 hod. na faře
Téma:

- k čemu je manželství dobré
- rozdíl mezi mužem a ženou, čím se
můžeme navzájem obdarovat
- zamilovanost a láska
- umění komunikace
- pravidla soužití (odpuštění, řešení sporů,
hádek ...)
- soužití s rodiči (pravidla, výhody a úskalí)
- hospodaření s penězi
- trávení volného času
- výchova dětí
- obsah manželského slibu
- posílání manželů
- příprava na svatební obřad

Příprava dětí, které přijmou na jaře příští-
ho roku pozvání ke Stolu Páně, je každou
středu na Kunčicích při bohoslužbě pro děti
v 17. hod.

České křesťanské akademie v Letohradě

Vás zve na přednášku

PhDr. Mgr. Jeronýma Klimeše, Ph.D.

Partneři a rozchody, aneb nejčastější chyby v partnerských vztazích

*Říká se: Čistota - půl zdraví. Totéž by se
možná dalo říci o partnerské volbě: Dobrá
partnerská volba – půl psychického zdraví.
Na druhou stranu dobrá partnerská volba
vás neochrání před rozvodem, podobně jako
koupě dobrého automobilu Vás neochrání
před autohavárií. Každopádně život výrazně
zjednodušuje. Část přednášky budeme věno-
vat problematice partnerské volby. Druhá
část se bude věnovat některým zdrojům part-
nerských krizí.*

sobota 16.2. v 19 hod. v Orlovně na Orlici

Život Boží krtem přijali

9.12. Richard Formánek
Kryštof Suchomel

Ke vzkríšení jsme vyprovodili

7.12. Leopolda Macháčka	67 let
14.12. Karla Krejsu	83 let
14.12. Antonína Vítka	76 let
21.12. Bohuslava Valentu	91 let
22.12. Václava Kaplana	57 let
27.12. Emílii Dolečkovou	88 let
28.12. Františka Šťastného	75 let
8. 1. Josefa Jirásky	86 let

Výtěžek plesu poslouží na vybavení a pro-
vozní náklady střediska Charitní pečovatel-
ské služby. Ta umožňuje nemocnému člově-
ku zůstat mezi svými blízkými.

Prodej vstupenek: Charita, Na Kopečku 356,
Letohrad, tel.: 465 621 281.

V roce 2007 jsme v naší farnosti pokřtili 27
dětí, 7 párů u nás vstoupilo do manželství
a 36 farníků jsme vyprovodili ke vzkríšení.

Poděkování

Děkujeme za přednášku a za adventní obno-
vu Dr. Ladislavu Heryánovi.

Děkujeme Vám všem, kteří jste přispěli
o Vánocích do sbírky na opravu orlického
kostela. Díky Vám se sešlo 41.141 Kč.

Děkujeme farníkům i přespolním, kteří při-
spěli na konto opravy orlického kostela.

Děkujeme koledníkům a všem kteří přispěli
na letošní Tříkrálovou sbírku. Koledníci se
nenechali odradit ani vlezlou zimou.

Děkujeme všem, kteří pomáhali při slavení
Vánoc.

Děkujeme misionáři Aleši Vackovi za zají-
mavou besedu o Africe.

Knihu o historii města Letohradu Vladi-
míra Švece a **výroční turistickou známku
k výročí 700 let města** si můžete zakoupit
v Informačním centru v Letohradě.

Poděkování

Děkuji všem účinkujícím - zpěváčkům
a muzikantkám za pěkné vystoupení odpo-
ledne na svátek sv. Štěpána.

Děkuji Vám rodiče, za čas, který dětem
věnujete a za to, že se jim snažíte předat to
nejlepší. *Jana Skalická*

Z vyučování: Když jsem se ve 3. třídě ptala
dětí, kde Josef s Marií nocovali, když nikde
nebylo místo, jeden čipera hbitě odpověděl
- pod mostem.

PODĚKOVÁNÍ

Milí farníci,

je toho mnoho, za co Vám patří podě-
kování. Za vše, čím přispíváte k tomu, aby
byl svět krásnější, život svobodnější, snazší,
bezpečnější a laskavější. Za vše co dobrého
děláte pro sebe a pro druhé, pro lepší vztahy
a porozumění s druhými. Za to, co děláte pro
svá manželství, pro sebevýchovu a výchovu
dětí, pro rodiny své a jiných, pro čas věnova-
ný vnoučatům i prarodičům. Za každou vlíd-
nost a pochopení, za udržování vztahů a smí-
ření s jinými. Za péči o staré lidi, o nemoc-
né, potřebné, smutné a osamělé. Za každou
přejícnost, za snahu při naslouchání druhým,
za dobrou vůli a nepodsouvání zlých úmyslů
tomu druhému. Za starost o blízké a za soli-
daritu s potřebnými v dáli. Za děti z „adopce
na dálku“. Za dobré sousedské vztahy, za
umění pochválit a šetrně upozornit na chybu
druhého, za nelhostejnost a hájení cti dru-
hých a těch, kterým je křivděno nebo se jim
děje nespravedlnost. Za šetrnost k životnímu
prostředí, za udržování čistoty a krásy spo-
lečného prostoru - veřejného prostředí. Za
Vaši práci pro kulturu života, pro obec a far-
nost, pro spolky a sdružení, kulturu i sport.

pokračování na str. 11

DOPISY ČTENÁŘŮ

Reakce pana Václ. Motla na článek „Održeni Kunčice?“ V. Vacka z Okénka 12/2007

Neférové argumenty

Iniciativa kunčických občanů o osamostatnění přinesla také velmi silné emoce a mnohdy i nefér argumenty. Takovéto události, besedy a diskuze o osamostatnění nás však také vzdělávají, otevírají nám oči a poznáváme blíže své spoluobčany.

Jsem přesvědčen, že z dlouhodobého hlediska ta strana, která „podpásovek“ bude používat více, na to negativně doplatí.

Abych byl konkrétnější: mám na mysli údajné vyjádření bývalého obětavého, již nežijícího zastupitele pana L. Majvalda po povodních v roce 1997, který podle p. Šilara prohlásil, že Kunčice na povodních i vydělaly, což také bývalý starosta použil v příspěvku letohradského zpravodaje. Dále považuji za nefér informaci či názor pana faráře Vacka v posledním Okénku, který ví, že již nežijící bývalý politický vězeň pan Ruprecht, by byl proti rozdělení Letohradu. Také na rozdělení Československa má v Okénku pan farář naprosto mylný názor, že Československo rozdělili pánové Klaus a Mečiar. Všichni, co mají jen trochu dobrou paměť, tak ví, že rozdělení chtěla naprostá většina Slováků, a jen těžko se jim v osamostatnění mohlo bezkonfliktně nevyhovět. To že nyní má mnoho Slováků na rozdělení jiný názor, je také velice poučné.

S pozdravem *Václav Motl, Letohrad*

Vážený pane Motle, proč mé názory označujete za „podpásovky“ nebo „neférovky“? Napsal jsem: „Pochybuji, že by pan Dr. Ruprecht byl pro održeni Kunčic. Kdo si myslíte, že by byl pro, řekněte mi to.“

Jsem zvyklý vážit slova. Nikdy jsem se osobně s panem Dr. Ruprechtem nesetkal. Ale jeho osobnost mne přitahuje a zajímám se o něj. Mnoho mi o něm vyprávěla paní Ruprechtová a další vážení lidé, kteří se s ním přátelili. Netvrdím nic stoprocentně. Ostatně mohli bychom se zeptat někoho z jeho rodiny, co o tom soudí. Ti mohou přinejmenším na 90% říci, pro co by asi pan doktor byl. Ale nezlobil bych se na ně, kdyby mně řekli, myslíte se. Vy si myslíte, že by pan doktor byl pro održeni Kunčic? Tak to řekněte. Ale co je na mém názoru ranou pod pás?

Vy píšete: „... rozdělení Československa chtěla naprostá většina Slováků“.

To bych si nedovolil tvrdit. Vy jste to počítal? Odkud víte, že „naprostá většina“?

Právě na způsobu rozdělení státu mně vadilo, že nebylo uspořádáno referendum (i proto jsem řekl, jako určitou zkratku, že Československo rozdělil Klaus s Mečiařem).

Vím o velikém nacionalismu mnoha Slováků, ale nemohu tvrdit, jestli jich je většina nebo menšina.

Od řady starších kolegů vím o jejich zkušenosti se slovenským nacionalismem už v kri-

minálech padesátých let. Dr. Josef Zvěřina mi vyprávěl o nacionalismu Gustáva Husáka, byl s ním vězněn. První od koho jsem slyšel o održeni Slovenska byl Dr. Ján Čarnogurský (mimo jiné v 60. letech výborně hájil u soudu několik našich disidentů). Mám ale také mnoho dobrých přátel na Slovensku, kterým rozdělení vadilo a vadí. Léta jsem sledoval pozoruhodný časopis „Mosty“, který vycházel především díky paní Soně Čechové (Slovenky) a jejich přátel ze Slovenska, aby mezi sebou Češi a Slováci neztratili kontakty. Když jsem byl poprvé v samostatném Slovensku, bylo mi líto, že v Tatrách už nejsme doma. Slovenští přátelé nařikali stejně, že Praha už není jejich.

Chlubím se kunčickými, jakou pouť dokáží připravit. Stejně Mezinárodním letohradským hudebním festivalem, Muzeem řemesel i náměstím se zámek a kostelem, Charitou, Skautem, hasiči, moudřími a šlechtnými lidmi z celého Letohradu. Nechybělo by kunčickým to, co by zůstalo mimo ně? Mně by bylo líto, kdybych o příští pouť na Kunčicích už nemohl říci – to je naše pouť. Pak by pro nás byly Kunčice jinou obcí, jako třeba Lukavice.

Možná jste, pane Motle, s Ruprechtovými strávil v rozhovorech více hodin než já s paní Ruprechtovou. Ale já jsem nikdy od paní Ruprechtové neslyšel, že by lidi v Letohradě oddělovala podle katastrofu. O Korbelových, rodině paní Albrichtové, vždy říkala, že „byli od nás“. Opravte mě, jestli Korbelovi bydleli někdy na Kunčicích, mohu se mýlit, nejsem zdejší rodák.

Pane Motle, každý svými řečmi i články neseme na trh svou kůži, i Vy.

Inteligentní rozprava je důležitá. Každý slušný hospodář před vážným rozhodnutím stojí o názory všech stran, aby si pak něco nevyčítal. Já si nedělám si patent na rozum. Vítám, opravil-li mi někdo můj názor. Dům před sebou mohu vidět nanejvýš ze dvou stran. Mohu říci třeba: „Vidím jedny dveře a tři okna“. Zajímá mě, co vidí druhý ze svého místa. Až obejdu dům dokola a vejdu dovnitř, teprve pak mohu říci, dům má tolik oken a dveří.

Pozvednutý hlas kunčických může v každém případě mnoho prospět k lepšímu hospodaření Letohradu. Ale mám za to, že je škoda tříštit síly. Proč vydávat peníze za udržování dalších úředních místností a platů dalších úředníků? Myslím si, že by Kunčice měly dále rozvíjet to, co je u nich jedinečného a nabídnout to všem, nejen svému plácku. My nekunčičtí to oceníme.

Kdyby kunčičtí sehnali osvíceného starostu, třeba úrovně Ruprechtových, rádi jej přijmeme pro celý Letohrad. Starosta by měl být, jak to bývalo dříve, nejlepší podnikatelem v obci nebo přední osobností. Takový člověk mívá jedinečné charisma a umí rozpoznat, co je důležité pro obec. Řídit obec je náročnější než vést firmu. Obec má větší duši. Od starosty navíc čekáme moudrost, aby uměl vahou své osobnosti citlivě řešit spory obča-

nů. Starosta má mít úctu ke každému slušnému občanu. A slušný občan má ctít dobrého starostu. Nesejdou-li se obě tyto složky, budeme Kocourkovem.

Pane Motle, přeji Vám vše dobré.

Václav Vacek, letohradský farář

Několik odpovědí na otázky našeho pana faráře Vacka v minulém farním časopisu na téma održeni Kunčic:

Myslím si, že nemusíme pochybovat o nadání a schopnostech občanů Kunčic, jak to z článku vyznělo. My, zástupci občanů Kunčic, nemluvíme o održeni, ale o osamostatnění. Rozdíl je v tom, že bychom nadále spolupracovali a podíleli se různými formami na sousedském soužití, nechceme se oddělením uzavřít.

Vadí nám, že na nás zbývá méně finančních prostředků z městského rozpočtu, které bychom rádi využili na odstraňování nedostatků či zkrášlení obce, např. čekárny, komunikací, hřbitova a jiných. Takže nevím, jestli nejsme vedením města přiškrnceni.

Že by se nám nepodařilo nebo bychom neuměli něco pěkného vybudovat? Uvedu příklady – rekonstrukce o.p.s. Kampelička, lyžařský areál, sportovní areál pod kostelem atd.

K získání poznatků o osamostatnění jsme si pozvali starosty některých obcí, které prošly touto změnou, a jejichž zástupci vědí o vznických problémech i nynějším hospodaření. (Proč je Černná rozdělená na Horní a Dolní?)

Jako v minulých dobách měla obec dobré hospodáře, tak i dnes máme nadané, vzdělané lidi, kteří mají zkušenosti s řízením větších či menších firem. Proto si myslím, a to nejsem sám, že jsou v obci občané poctiví, obětaví a ochotní, kteří by vedli vesnici zodpovědně a hospodárně. *Leopold Faltus, Kunčice*

Vážený pane Faltusi,

neměl jsem v úmyslu snižovat schopnosti a dobré činy Kunčických. Vy to v mém článku čtete? I já stále říkám, že Kunčice byly šizeny (stejně jako Orlice, Jankovice, Červená, Pustiny a další místa v „Kyšperku“).

Jen trochu lituji, když velice schopní mladí lidé, pochopitelně, odcházejí do světa. Zeptejte se např. Tomáše Kaválka, jak jsem se „přimlouval“, aby zůstal u nás.

Dolní a Horní Černná se rozdělila z náboženské nesnášenlivosti (jsem rodákem).

Václav Vacek

Vážení, říkat své názory není snadné. Proto existují mluví. Písemně je to ještě těžší. Nevidíme, jak se druhý tváří, neslyšíme tón jeho hlasu. Hůře se večitujeme do druhého, nelze hned opravovat nepřesnosti a vysvětlit svůj náhled. Dnes bych volil ve svých projevech o snaze odloučení Kunčic jiné příklady a varoval bych se zobecňujících odsudků, které mohl někdo cítit jako pohrdání. Omlouvám se, neměl jsem v úmyslu někoho snižovat. *Václav Vacek*

Milí čtenáři Okénka,

ve Vašem farním časopisu z listopadu 2007 je na straně 8, v rozhovoru s paní Martou, zmínka o faráři z Klecan, který v roce 1945 – po osvobození republiky - psal dopisy předsedovi ONV Oldřichu Beranovi kvůli nelidským podmínkám, v jakých žili pražští Němci v klecanském sběrném táboře. Nebyla to jediná intervence tohoto tichého, ale statečného muže.

František Herold se narodil roku 1892 v Březnici u Příbrami v rodině učitele. Jako 25letý kněz nastoupil v roce 1917 na kaplanské místo v Klecanech u děkana Antonína Meisnara. (Ten byl jako klecanský kaplan od r. 1884 nástupcem zesnulého Václava Beneše Třebízského.) F. Herold se stal farářem v roce 1934 a žil v Klecanech až do své smrti v roce 1961, tedy 44 let.

Jeho křesťansky angažované jednání dokládá aspoň několik svědectví, která jsme zjistili:

- Před 2. světovou válkou od něj paní H., která měla šest dětí a nemocného muže, dostávala každý týden bochník chleba a mléko.

- Za druhé světové války pomáhal z největší nouze rodině z blízkých Brnek, jejíž otec byl uvězněn nacisty a matka s několika dětmi zůstala bez prostředků.

- Za okupace se na faře scházeli členové zrušeného Sokola, na chodbě se tančilo a zpívalo, v kuchyni se poslouchal londýnský rozhlas. (V blízkém zámku přitom sídlila německá armáda.)

- Těsně po válce, v roce 1945, bylo víc lidí z Klecan a okolí nařčeno z kolaborace s Němci. Např. nájemce statku v Drastech za to, že dodával na německou posádku potraviny. Pan farář Herold byl předsedou sociální komise tehdejšího národního výboru, jemuž předsedal truhlář pan Heřmánek (za KSČ), a snažil se uvádět věci na pravou míru. V zápisech ze schůzí tehdejšího NV je několikrát zmínka, v níž F. Herold „nabádá ke křesťanskému milosrdenství“. Zřejmě i ve vztahu ke sběrnému táboru, o němž byla řeč v Okénku. (Snad pod tlakem Červeného kříže a dalších organizací byl tábor v r. 1946 zrušen.)

- F. Herold také napomohl tomu, že syn bývalé majitelky zámku (bojoval v čs. jednotce která vznikla v Anglii) dostal – přes počáteční nesouhlas NV - po válce zpět čs. občanství.

Další události ze života patera Herolda neznáme. Po roce 1948 se věnoval pouze pastoraci, která byla ovšem omezena totalitními praktikami. Traduje se jeho výrok, že od komunistů nic nechce. Pravda, na faře nebyl telefon, v kostele nebyla zavedena elektrina a obě budovy byly zdevastované. Fara sloužila po několik let jako školní kuchyně a tak ožívala hlásky těch, kteří na ni dodnes vzpomínají.

A ještě o jednom se musíme zmínit: František Herold byl ctitelem díla Václava Beneše Třebízského, toho kaplana, který v těžkém závěru mladého života (zemřel v 35 letech na tuberkulózu) napsal na klecanské faře vět-

RODINA

JSTE ŠAKAL NEBO ŽIRAFA?

Giraffe language neboli Žirafí jazyk si jako metoda výcviku komunikace získal mnoho nadšenců po celém světě. Používají jej stovky lektorů komunikace ve firmách, učitelé ve školách či politici vyjednavací. Na pražský psychologický kongres zavítala Eva Rambala, supervizorka tréninku Žirafího jazyka pro střední Evropu.

Jaké vidíte nejčastější potíže v mezilidské komunikaci?

Lidé málokdy říkají, co skutečně chtějí a co skutečně cítí. A když druhým naslouchají, tak se mnohem více soustředí na praktický obsah slov než na to, co skutečně člověk chce říci a co potřebuje. Když se ale naučíme k lidem přiblížit tak, že v hovoru opravdu chápeme, co chtějí a potřebují, jsme daleko více obhaceni.

Například když nás někdo kritizuje, tak se většinou buď naštveme, nebo jsme smutní. Málokdy se ale začneme vyptávat, proč nás osoba kritizuje, a nedostaneme se tak k tomu, co náš kritik sám potřebuje. Velmi často, možná pokaždé, je za kritikou nebo hněvem nějaká nesplněná potřeba. Ve skutečnosti může člověk hledat pomoc a v zoufalství kope kolem sebe. Okolí však vnímá jen jeho agresi a hněv, místo aby mu vyšlo na pomoc. Je škoda, že se v tomto momentě lidé míjejí a zbytečně žijí v nepřátelství.

Jak tedy bychom měli na kritiku reagovat?

Je potřeba se dostat k otázce, jestli a jak kritikovi můžeme pomoc. Žirafí jazyk učí lidi navázat spojení i s hodně naštvanými lidmi a pomáhá tak řešit konflikty. Na první pohled se to může zdát nemožné, ale funguje to. Ze zkušenosti vím, že každý konflikt je příležitost. Příležitost, kterou buď využijeme, abychom si byli blíží, nebo naopak se vzdálíme.

Co je vlastně Žirafí jazyk a jaké je jeho pozadí?

Otcem Žirafího jazyka je Američan Marshall Rosenberg, student Carla Rogerse. Metodu obecně nazval „Nonviolent communication“ (nenásilná komunikace).

Jelikož metoda měla velký úspěch a začali se v ní školit nejen profesionálové, ale i širo-

šinu ze stovky svých historických povídek a románů.

Pater Herold udržoval kaplanku jako pamětní místo a shromažďoval všemožná vydání jeho knih. Opatřoval je v knihkupectvích i v antikvariátech.

O panu faráři Heroldovi nepadne mezi pamětníky špatné slovo. Vzpomínají na něj s úctou – i po 47 letech, která uplynou letos v září od jeho úmrtí – starší sousedé, jeho bývalí žáci. Řekněte, mohl bychom si my sami jednou přát víc?

Zdena Lomová, Klecany

ká veřejnost, včetně dětí (UNESCO například zaplatilo trénink v Žirafím jazyce všem dětem ve válkou postižené Jugoslávii), bylo nutné vymyslet podání, které by bylo srozumitelné a zábavné. Tak vznikl Giraffe language – Žirafí jazyk.

Lektor pracuje s dvěma maňásky – žirafou a šakalem. Šakal nenaslouchá tomu, co má druhý na srdci, a svým projevem nezřídka zraňuje druhé. Žirafa se naopak dokáže dostat k pocitům a potřebám druhého a umí i své potřeby a pocity formulovat tak, aby to bylo druhým srozumitelné.

Proč zrovna žirafa a šakal?

Žirafa má největší srdce ze všech zvířat a také dost dlouhý krk na to, aby viděla do dálky následky svých činů. Má také poměrně malý mozek, který ji umožňuje nevnímat všechna hodnocení, kritizování a odsouzení, která jsou jí servírována od jejího partnera šakala. Šakal má pověst proradného zvířete,

Foto: ing. Radka Klimešová

ale když se k němu přiblížíte, zjistíte, že příliš nebezpečný není. V Žirafím jazyce reprezentuje neustálé tihnutí ke kritizování, analyzování a hodnocení druhých.

Co lidem brání, aby skutečně druhým naslouchali?

Nikdo nás skutečnému naslouchání neučí. Dítě se učí jen samotné verbální komunikaci, ale neučí se proniknout za obsah slov. Prvním krokem, jak se naučit doopravdy naslouchat, je se naučit rozumět svým emocím. „Co právě prožívám?“ „Co cítím?“ Je zajímavé, jak už tento krok bývá obtížný. Mnoho z nás není zvyklých o svých emocích mluvit. A ani vlastně názvy pro své pocity neznáme! Jsou zde ale velké kulturní rozdíly. Pokud bychom například všechna anglická slova vyjadřující emoce přeložili do španělštiny, našli bychom zhruba třikrát tolik ekvivalentů. Druhým krokem je dát druhým možnost pochopit, co cítím, a navázat tak spojení. Emoce naše kultura vytlačuje jako něco nepatřičného, ale sama na to nesmírně doplácí. Už ve školce dětem říkáme: „Buď velký a neplač.“ Tím v dětech podporujeme neupřímnost v jejich chování.

Myslete si tedy, že by kluci a muži měli plakat?

Ve své denní praxi se setkávám s mnoha dospělými muži, kteří mi platí za to, že se u mě vypláčou (směje se). Věřím, že pokud by děti měly dovoleno plakat, když se cítí

zraněny, byly by pak celkově šťastnější. Důležité je vypěstovat v lidech upřímnost.

Upřímnost?

Jsou určitě dva druhy upřímnosti. Jeden je, pokud druhému říkáme, co si o něm „upřímně“ myslíme, co by mohl zlepšit nebo co je s ním v nepořádku („tuhle sukni už raději nenos“), „fotbal není tvoje silná stránka“). Druhá upřímnost, to je ta, o které mluvím, nám říká, abychom upřímně vyjadřovali, co cítíme. Ve směřování vůči druhé osobě tak můžeme například říci: „Když na mě křičíš, tak se cítím napadený a přestávám slyšet, co mi říkáš.“ Funguje to mnohem lépe, než když druhému řekneme, že je řev nehumán- ní projev.

Jak ale popsat to, co skutečně cítíme?

To bývá pro mnoho z nás problém. Náš jazyk je velmi sofistikovaný, plný interpretací a přitom nejsme schopni jednoduše říci, co cítíme. Popis emocí by měl být neutrální vůči druhé osobě. Ani špatný, ani dobrý. V našem příkladu bychom například neměli říci: „Nesnáším, když řveš. To bychom negativně označovali druhého a rovnou ho postavili do role opozice.

Velkou překážkou komunikace jsou naše interpretace a hodnocení. Jsme navyklí neustále vše kolem sebe hodnotit. Ale naše analýzy jsou ve skutečnosti vyjádřením našich potřeb a hodnot. S člověkem, kterého hodnotíme, nemusí mít nic moc společného. Druzí s nimi vůbec nemusí být v souladu. Pokud jim tyto interpretace v rozhovoru „naservirujeme“ (a to děláme neustále), tak bráníme možnosti, abychom druhého člověka skutečně pochopili.

Indický filozof Jidu Krishnamuri kdysi řekl, že pozorovat a nehodnotit je nejvyšší forma lidské inteligence. S tím naprosto souhlasím, zvláště, když vidím, jak nám všem to dělá potíže.

Mohla byste to dokumentovat na nějakém příkladu?

Příkladů jsou tisíce: „Náš Jirka si vede ve škole hůře než jeho starší bratr.“ „Marie si moc nevěří.“ „Ty jsi tak nešikovná!“ Nebo ještě manipulativněji: „Mám smůlu, že jsem si vzal ženu, která neumí vařit.“ Velmi časté jsou tzv. nálepky, které druhým dáváme. Dejme tomu, že manželé jedou spolu autem, muž řídí, je po práci unavený. Žena má plnou hlavu starostí, o kterých si chce promluvit. Jakmile ale začne na muže mluvit o svých problémech, muž se na ni utrhne a zvýšeným hlasem jí řekne, že se teď musí soustředit na řízení auta. Žena se snaží zachovat klid, ale nedá jí to a vytkne mu: „Jsi necitlivý a poslední dobou jsi z té práce tak agresivní!“ A je hotovo. Špatná atmosféra na celý večer. „Necitlivý“ a „agresivní“ jsou nálepky interpretace. Mají obrovskou nevýhodu v tom, že nedávají partnerovi možnost na zlepšení. Jakmile někomu řekneme, že je necitlivý, tak to má od vás „přisíté“ napařádky.

Daleko účinnější by bylo, kdyby žena partnerovi řekla, že když na ni zvýší hlas a odmítne poslouchat její problémy, tak jí to zraňuje

a cítí se odmítnutá. On by jí pak třeba řekl, že když je unavený a ona mu začne svěřovat své problémy, tak se cítí přetížený, a vysvětlí jí, že by po práci vždy potřeboval odpočinek. Tímto způsobem se mohou nakonec dobrat shody.

Můžeme si tedy nějak stručně shrnout pravidla komunikace, s kterými přichází Žirafi jazyk?

Nejdříve bychom měli popsat, co jsme viděli a zažili, v objektivním jazyce tak, abychom se na tom s partnerem nejspíše shodli. K popisu přidáme svoje vlastní pocity, tj. jak jsem se cítil. Každý máme právo na své vlastní emoce, ale zároveň nikdo další za ně není odpovědný. Můžete partnerovi popsat situaci, díky níž se cítíte poníženi, a on má šanci reagovat, rozhodnout se. Obviňováním partnera z ponižování nic nedokážete. Jako třetí můžete formulovat svoje potřeby a nakonec svůj požadavek. Například manžel vůči manželce: Vidím, že trávíš hodně času s kamarádkami. Spolu jsme poslední týden nebyli ani jeden večer. (Pozorování) Když nemáme na sebe dostatek času, cítím se smutný a osamělý. (Pocit) Potřebuji více tvé péče a tvého zájmu. (Potřeba) Bylo by možné se dohodnout na tom, abychom byli dva večery týdně spolu? (Požadavek)

Můžete popsat nějaký případ, kdy se pomocí empatického „žirafiho“ naslouchání podařilo vyřešit nějaký konflikt?

Asi nejjednodušší bude popsat učebnicový případ, který se podařil Marschalovi Rosenbergovi, když byl najat jako vyjednavač na mírové misi v Palestině. Spolu s pár členy sangha měli hovořit k palestinskému pub-

Foto: Zdeněk Dvořák

liku a vyjednávat období pokoje. Najednou z publika vyskočil jeden Palestinec a začal na ně rvát „Vrazi!“, „Kati!“: Než se nadáli, stočlenné publikum se přidalo a situace začala vyvolávat strach. Marschall Rosenberg jako odpověď použil empatické naslouchání. Uvědomil si, že rozhořčení může být způsobeno jeho americkou národností a skutečností, že plynové bomby, které byly proti davu použity v minulých dnech, měly, na sobě nápis „Made in America“. Pokusil se na základě těchto domněnek chytit se pocitů a potřeb řečníka: „Jste naštvaní, protože byste chtěl, aby moje vláda používala své zdro-

je jiným způsobem?“ Muž zařval ještě více sprostých slov na oplátku.

Dialog pak pokračoval tak, že muž téměř dvacet minut vyjadřoval svou bolest a Rosenberg se snažil slyšet za každým jeho stěžováním či nadávkou jeho pocity. Důležité bylo, aby Rosenberg nedával najevo souhlas ani nesouhlas. Snažil se přijímat slova toho muže ne jako nadávky, ale jako pocity člověka, který ukazuje svou zraněnost.

Jakmile se mu podařilo ukázat, že tomu řečníkovi rozumí, že dokáže pojmenovat, co cítí a co potřebuje, měl vyhráno. Naštvaný řečník pak vyslechl, proč Marschall Rosenberg přijel do kempu a co je jeho úkolem. A za hodinu ho prý dokonce pozval na večeři... Povedlo se mu to díky tomu, že dokázal pojmenovat potřeby toho muže a nesnažil se je hned zafixovat do nějakého praktického řešení.

V Žirafím jazyku je proto odděleno hovoření o potřebách a vyjednávání o požadavcích. Potřeby představují tu část, na které se můžeme cítit spojeni, pocítit porozumění – všichni totiž máme podobné potřeby.

Konflikty a války se nedějí proto, že by lidé měli neshody ohledně potřeb, ale ohledně způsobu jejich naplnění. Jinými slovy, dějí se na úrovni našich požadavků. Pokud tyto naše požadavky mohou být přeloženy do jazyka potřeb, můžeme s každým člověkem začít cítit spřízněnost a lidskost.

Žirafí jazyk vychází z předpokladu, že každý máme své potřeby, ty máme poznat, neodpírat si je a uspokojit je?

Co si odpírat nemůžeme, jsou naše potřeby – jako třeba potřeba jistoty – ale co můžeme ovlivňovat, je způsob jejich vyplnění, tedy v podstatě naše „požadavky“, o kterých jsme už mluvili. Záměna potřeb a požadavků vedla mnoho začínajících buddhistů k tomu, že se snažili odpojit od svých potřeb tím, že si je odpírali a mělo to katastrofální následky. Například my všichni v různé míře potřebujeme pohodlí, bezpečí a stabilitu. To jsou univerzální potřeby. V naší společnosti si myslíme, že nejlepší cesta, jak tyto potřeby naplnit, je mít dostatek peněz. Ale když se podíváme hlouběji, tak vidíme, že jsou další způsoby, jak naplnit tyto potřeby, a že naše napojení na peníze nás může odtahovat od jiných potřeb jako třeba potřeba smysluplného trávení času a propojení s ostatními lidmi. Můžeme přijít na to, že naplnění těchto potřeb můžeme dosáhnout lépe než přes peníze třeba zvolením jiného životního stylu, žitím v komunitě.

Asi jednoduchá otázka na závěr: vy jste šakal nebo žirafa?

Snažím se být profesionální žirafa, samozřejmě (směje se). Ale vždycky tomu tak nebylo. Když mi bylo osmnáct, byla jsem jediná holka na naší škole, kterou nikdo neviděl po celou dobu školní docházky plakat. Byla jsem na to hrdá, dokud jsem neobjevila, že je to vlastně neštěstí. Byl to znak, že nejsem propojená se svými vlastními emocemi.

Barbara Čechová, *Psychologie dnes*, 10/07

JARMILA HALDOVÁ (1951) je řezbářka a ilustrátorka. Ilustruje dětské knihy – např. cyklus pohádek z Orlických hor, ale také vědecké práce svého manžela, Josefa J. Hal- dy, pojednávající o vybraných botanických rodech. Společně tak vytvořili již 7 rozsáh- lých publikací o 7 rodech (např. pivoňky, hořce, atd.), a pracují na další. Protože kni- hy by na zdejšímu trhu neměly odbyt, sami si vytvořili síť odběratelů po alpínářských a botanických klubech v USA i v Evropě. Své botanické ilustrace vystavovala paní Haldová např. v Montrealu.

Umělecké geny zdědila po svých rodičích – otec, Václav Havlík, působil jako pedagog na katedře loutkářství na AMU a jako scénog- raf v loutkovém divadle Spejbla a Hurvínka prof. Josefa Skupy. Matka, Jarmila Havlíko- vá, byla ilustrátorka.

Co vás určitě chytne za srdce, a proč jsem paní Haldovou chtěla poznat, to je cyklus jejích kolorovaných reliéfů českých panov- níků. Tato řada, dnes již 95 vladařů, na vás dýchne svou živostí a propracovanými

dobovými detaily. „Tak- hle mohli opravdu vypa- dat,“ napadne vás. Paní Haldová studuje odbor- nou historickou literaturu, dějiny textilu, šperkařství, odívání, zbroje, numisma- tiku... a o jednotlivých postavách dokáže dlou- ze a zasvěceně povídat: „Naposled jsem dělala Vladislava Jagelonského. Toho lidé nejvíc znají ze svatovítské katedrály jako krále v majestátu. Já jsem ho ztvárnila jako lovce. On totiž přišel na trůn jako 15letý mládenec, dlouho měl trable se žen- skýma, protože ho vždycky s někým zasnoubili, on ji nechtěl, byl nešťastný, a proto se bavil lovem. Ženatý byl, ale se ženou se nestýkal. Teprve ve 46 letech našel ženu svého srdce, kterou miloval. Byli spolu ale jen tři roky, protože pak mu zemřela.“

Paní Haldová má tedy ke každému vladaři svůj osobní vztah, každého krále a každou královnu vidí jako „obyčejného“ člověka, a tento svůj vztah pak přenáší do svých dřevorez- b...
A jak dosáhla osobitého výrazu, který je sro- zumitelný dětem i dospělým, který dýchá člověčinou a není strnulý?

„To je přímo můj záměr. Chtěla jsem zobraz- it živé lidi, ne majestát. Chtěla jsem, aby na těch panovnicích bylo vidět, že žili, že měli starosti, bolesti, radosti. Královny často zob- razují jako maminky s dětmi kolem sebe. Jen některé vladaře zobrazují vyloženě v maje- státu, a to v případech, že to souvisí s jejich životním záměrem.“

V březnu bude její kolekce panovníků vysta- vena v budově Senátu. /M

JEDNO TĚLO SVĚTA

Velký člověk vnímá deset tisíc věcí jako jed- no tělo. Vnímá celý svět jako jednu rodinu a celou zemi jako jednoho člověka. Ty, kdo mezi jednotlivé věci světa vnáší hranice a rozdělování, je nutné považovat za malé lidi. Velký člověk je schopen nebe, zemi a deset tisíc věcí považovat za jedno tělo, ale to není výsledek nějaké rozumové úvahy, ale prostě vnímá přirozený stav světa. Jedno tělo s nebem, zemí a všemi věcmi však nevnímá jenom velký člověk. I malý člověk vnímá podobně, ale je to on sám, kdo své vlastní srdce zmenšuje. Když uvidí dítě, které už už padá do studny, neubrání se strachu a sou- citu. Z toho je patrné, že jeho lidství tvoří jeden celek s dítětem. Lze namítnout, že dítě patří ke stejnému druhu jako on, ale uvažme jiný příklad. Když i malý člověk slyší ná- řek zvířat a ptáků jdoucích na jatka a uvidí jejich strach, bude těžce snášet jejich utrpení. Z toho je patrné, že jeho lidství tvoří jeden celek i s ptáky a zvířaty.

Lze namítnout, že ptáci a zvířata jsou živé bytosti podobně jako člověk, ale zvažme jiný příklad. Když malý člověk uvidí polá- mané rostliny a zničené stromy, neubrání se soucitu. A lze jít ještě dál. Dokonce i když uvidí rozbité kameny, zachvátí jeho mysl lítost. Z toho je patrné, že mysl malého člo- věka obsahuje lidství, jež vytváří jedno tělo se vším. Tato mysl povstává z přirozenosti darované nebesy a je sama o sobě nadána inteligencí, průzračností a jasem. Proto bývá označována jako zářivá mysl.

Projevovat jas své povahy znamená vytvářet společný základ, ze kterého vyrůstá jedno tělo světa. Když vnímáme svět jako jedno tělo, začínáme milovat lidi a tato láska zesil- uje společný základ... Měly bychom oprav- dově milovat všechno počínaje manželem, manželkou, přáteli, knězem, králem až po hory, řeky duchovní bytosti, rostliny, ptáky a zvířata, abychom naplnili své lidství.

*Wang Jang-mking,
čínský filozof (1472-1529)*

GENERÁL JOSEF KNOP

dokončení z minulého čísla

Soudní jednání proběhlo v prosinci v Praze. Předem stanovený návrh trestu pro Josefa Knopa a Petra Dudu zněl: trest smrti pro- vazem. Ve vězeňském spise Josefa Knopa v rubrice kým, kdy a pro jaký § byl zatčen a který prokurátor uvalil vazbu je poznám- ka: „Zákaz informování“. S ohledem na pře- vahu polehčujících okolností (dosud nebyl trestán a v podstatných částech obvinění se přiznal) byl místo stanoveného trestu smrti uložen těžký žalář. Josef Knop byl odsouzen za zločin velezrady a vyzvědačství k trestu těžkého žaláře na doživotí. Vyslovena kasace vojenské hodnosti, ztráta čestných vyzname- nání, peněžitý trest 10.000 Kč, konfiskace jmění a ztráta čestných práv občanských na dobu 10 let.

Z věznic Státního soudu v Praze byl Josef Knop předán na Bory u Plzně s upozorně- ním: „Zaměstnatí pouze v ústavě. Nebezpečí útěku“. Podmínky zde byly těžké zásluhou bachařů. Ulehčení nastalo po přemístění do vojenské trestnice v Opavě. Věznění důstoj- níci měli stravu jako dozorcí – vojáci. Zachá- zení s vězni zde bylo slušné.

Antonín Špaček: „Když nás stěhovali do Opavy, defilovali jsme před bachařem. Každý před ním musel uctivě smeknout čepici. Protože jsme v papírové krabici zároveň nes- li svoje svršky, jeden 70letý generál to vše nezvládl. Dostal facku, až upadl. Plk. Knop byl urostlé postavy. Když to uviděl, dal si krabici pod pažďí a šel s druhou rukou napřaženou. Samozřejmě nepozdravil. Exe- kuce se však nekonala – bachař raději ustou- pil až ke zdi...“

V r. 1952 byli vězni s tresty nad 10 let převe- zení do Leopoldova. Ve velmi těžkých pod- mínkách zde byl sedmkrát kázeňsky trestán, a o tuto skutečnost se pak opírala rozhodnutí soudů o zamítnutí žádosti o jeho milost.

Plk. Miroslav Kácha: „V Leopoldově vlád- ly zlé poměry – hlad, žádné vycházky, žád- ná práce, žádné návštěvy, šikanování ve dne v noci. Když jsme se s Josefem poprvé po třech měsících viděli, nepoznali jsme se – tak jsme se změnili a zhubli. Ostříhali nám vlasy dohola a zacházeli s námi hůře než se zví- řaty. Byli jsme stále zavřeni na samotkách, okna byla stále zavřená, jen v parném létě jsme ráno a večer na pět minut mohli otevřít. Museli jsme drhnout několikrát denně pod- lahu pískem, většinou bez vody, leštit ple- chová umyvadla cihlovým prachem, stovky dřepů denně i v noci, často až do padnutí, stále řev a nadávky dozorců, vyhrožování a hrozný hlad. Když nás sem vezli, měl jsem váhu 76 kg při výšce 176 cm. Po třech měsí- cích nás vážili – měl jsem 51 kg. Tak to bylo u nás všech...“

Ludmila Knopová žádala několikrát o milost pro svého manžela, poprvé v r. 1954, kdy již byly odhaleny nezákonnosti vyšetřovatelů v „domečku“. Velké úsilí vyvinula p. Kno-

pová v r. 1956, kdy intervenovala u generálů Svobody a Lomského. Přestože se gen. Svoboda dopisem přimlouval za revizi procesu, vysoce oceňuje bojové zásluhy J. Knopa, žádné žádosti o milost nebylo vyhověno. V r. 1960 vyloučil Krajský soud v Praze J. Knopa z amnestie prezidenta republiky. Na amnestii prezidenta republiky je propuštěn až 9.5.1962. I pak je ale sledován StB.

Michal Jurčo: „Potkali jsme se v r. 1965 na chodbě domu. Byl jsem dobře oblečený, světlý svrchník přes ruku. Knop na mne vybafl: „Co tu zase chcete?“ Považoval mne za příslušníka StB. Nepoznal mne a dlouho mi nevěřil. Pak mne pozval do bytu. Jedna místnost, jen to nejnětější vybavení. V psacím stole měl mapu s vyznačením cesty od Dukly do Prahy. Řekl mi, že nic nepovedl. O vězení i o vyšetřování nemluvil. Měl strach, že půjde zpátky. Doslova mi řekl: „Svoje jsem si vytrpěl, ale říct nemohu. Sobě bych uškodil.“ Ptal jsem se ho: „Za to jsme bojovali?“ Knop: „S tím nikdo nepočítal.“ Pozval jsem ho na oběd do restaurace, ale kategoricky odmítl: „Vám se nic nestane, ale mne zavřou. Stále mne hlídají.“

Kalich hořkosti vypij až do dna!

Spolu s Josefem Knopem byly potrestány i manželka a dcera – ztrátou manžela, otce a živitele rodiny, konfiskací majetku, povinností hradit soudní výlohy obhájce. Dostaly výpověď z vojenského bytu a do 14 dnů se musely vystěhovat k rodičům. Ludmila Knopová nebyla přijata na VŠ. V r. 1958 musela odejít z lékárny do tří dnů, bez zákonné výpovědní lhůty, protože „má přístup k jedům a je tedy pro veřejnost nebezpečná!“ Více než 10 let marného úsilí o vyžádání milosti pro muže, více než 10 let postavení ženy velezrádce v malém městě, nejlepší roky života bez muže. Dcera bude končit školu - na OV KSČ L. Knopové oznámili, že dcera nepůjde do školy, ale za matkou do továrny, v 15-ti letech a s výborným školním prospěchem. Příliš velký nápor na jednoho člověka... Ludmila Knopová se při návštěvě v Leopoldově radí s manželem. Ptá se ho i na možnost rozvodu. Manžel v zájmu dcery souhlasí, a tak paní Knopová podává v lednu 1960 žádost o rozvod. Jinak se na to dívali spoluvězni a nejen oni, kteří jednání manželky odsuzují: „Myšlenka na manželku a dceru, která ho posilovala v nejtěžších dobách jeho života, se zhroutila. Byl na tom psycholog velmi špatně.“

Dcera Yvona si po letech klade otázky: „Či to byla vina? Bylo to morální selhání mé matky, nebo zrůdný mechanismus moci, který využil příležitosti a postavil ženu – matku před vol-

bu: ublížit muži nebo dítěti?“

Když je v r. 1962 Josef Knop propuštěn z vězení, nemá kam jít. Bydlí u bratra Karla, ale po čase mu připadá, že je zde na obtíž. Stěhuje se k bývalé ženě. Zde to však po letech odloučení nedělá dobrotu, hlavně ze strany tchyně, byt je příliš těsný pro čtyři osoby. Josef chce být raději sám, a tak mu Karel sehnal podnájem u řezníka Kobližky. Původní rodinu a rodiny svých sourozenců navštěvuje hlavně o nedělích a svátcích. Pracuje jako závozník a pak u geologického průzkumu Jáchymovských dolů. V r. 1966 se jeho zdravotní stav zhoršuje. Přátelé se mu snaží pomoci a obracejí se na gen. Svobodu s prosbou. Ten zařizuje přijetí J. Knopa do Ústřední vojenské nemocnice v Praze. Pozvání na léčení ale přichází pozdě, protože Josef Knop umírá v nemocnici v Ústí n. Or. 1.4.1966.

Yvona Follprechtová vzpomíná na svého otce: 10.5.1962 jsem byla s matkou pozvána ka strýci Felixovi – vrátil se otec. Čekal nás otec – vězeň, ve vězeňských šatech a v nepopsatelných vězeňských botách. Právě ty boty se staly mou celoživotní noční můrou, symbolem lidského utrpení a ponížení. Čekal

tam otec a v očích měl nesmělou radost a očekávání. Čekala na něj narušená pouta s rozvedenou manželkou a dcera, kterou neznal a která neznala jeho. Těžká adaptace. Pro mne tři roky hledání, tři roky nejistého a rozpačitého vztahu. Sblížili jsme se teprve v r. 1965, kdy jsem po maturitě brigádníčila 6 týdnů u geologického průzkumu v Zábřeze na Moravě. Pracovala jsem přímo s tátou, trávila jsem s ním denně mnoho hodin. Teprve

tehdy mezi námi vznikla přirozená vazba otec-dcera. Vazba možná daleko těsnější právě proto, že k ní vedla tak obtížná cesta, že byla náhradou za všechny roky, o které jsme byli připraveni. Začala jsem si vážit svého táty pro jeho přístup k práci. Byl přesný až puntičkářský, nesnášel lajdáctví. Kompas a dělostřelecké pravítko – to byly tenkrát jeho zbraně. Možná to někomu připadalo jako přežitek z první republiky, ale já jsem ho za to měla ráda. Vážila jsem si ho i pro jeho schopnost chovat se naprosto normálně i po tak nenormálním životě. Dokázal se smát, nikdy se nelitoval, na nic si nestěžoval.

Proč se zdravotní stav mého otce za několik měsíců zhoršil tak, že zemřel? Proč ztratil vůli žít? Bylo to jen vlivem zimního počasí? Nebo tu znovu zapracoval zrůdný mechanismus tehdejší moci, aby dokázal, že někteří lidé nemají právo v klidu žít, nemají právo se vzpamatovat, že je nutné znovu je srazit

PODĚKOVÁNÍ

Zvláště děkuji skautům a hasičům. Za to, že chodíte na pohřby a všimáte si pozůstalých. Děkuji všem, kteří pomáhali při udržování a opravě našich kostelů. Za štědrost dárců místních i přespolních.

Děkuji také Ministerstvu kultury, Krajskému úřadu v Pardubicích a Městu Letohrad za finanční pomoc při opravě orlického kostela. Děkuji všem úředníkům, kteří se na této pomoci osobně podíleli.

Omlouvám se, pokud jsem na něco zapomněl a že jsem v tomto poděkování nevyjmenoval všechny, kdo pomáháte a pracujete pro společný cíl. Dodoufám, že se v předešlých řádcích najdete.

Prosím Vás, nezapomínejme při rozhodování o osamocení Kunčic na všechno, co nás vzájemně spojuje, jak mnoha vztahy jsme propojeni. Je za námi nemalé dobré dílo a prokazujeme si řadu dobrých věcí. Samozřejmě si také v něčem ubližujeme a zůstáváme si dlužni. Od toho máme rozum a pěstujeme si statečnost, abychom dokázali přiznat chybu, požádali o odpuštění a opravili chybná tvrzení, unáhlená a nespravedlivá slova a jednání.

Naše děti potřebují vidět, že nikoho z nás neubude, přiznáme-li chybu, a že se každý potřebujeme učit vyhrávat i prohrávat.

Je běžné, že máme na některé věci rozdílný názor. Ale je nám třeba se stále učit dialogu, toleranci, účtět k druhému a umění řešit dobře spory. A pěstovat v sobě sportovního ducha. Líbí se nám, když mužstvo na hřišti hraje ze všech sil, hráči jsou čestní a velkorysí, po zápase si podají ruce a sedí v hospodě u jednoho stolu. A hráči a fanoušci si nerozsbíjejí hlavy a nedělají si naschvály.

Přeji nám všem, abychom se na kunčické pouti sešli bez jakékoliv hořkosti, ať už kunčičti o sobě rozhodnou jakkoliv.

Václav Vacek, farář

až na dno beznaděje? Otec zemřel příliš brzy a mně zbyly jen vzpomínky...“

Josef Knop byl rehabilitován v r. 1991. V květnu téhož roku převzala Yvona Follprechtová na Pražském hradě z rukou prezidenta Václava Havla dekret o propůjčení Řádu M.R. Štefánika in memoriam jejímu otci. Josefu Knopovi byla konečně vrácena vojenská i občanská čest. Zničený život však nemůže vrátit nikdo.

Udělená vyznamenání: pět Československých válečných křížů za boje ve Francii, za boje o Duklu, o Prešov, Bardejov, Poprad, Levoču, Liptovský Mikuláš, Medaile za chrabrost, dvě pamětní medaile se štítkem F – VB a SSSR, dva Řády Suvorova II. a III. třídy, Francouzský válečný kříž, Polský kříž řádu Virtuti Militari, Rumunský válečný kříž, tři Pochvalná uznání za činnost u čs. brigády, za Zborov.

z publikace Pavla Svědihroha, Žamberk 1991

Foto: Martin Svitek

O STATEČNÉ PANÍ UČITELCE P.

Letos uplynulo pětadvacet let od chvíle, kdy tehdejší ústřední výbor Komunistické strany Československa vypracoval jmenný seznam svých úhlavních nepřátel. Dokument obsahující jména 6335 osob se jmenoval *Směrnice o vedení jednotné centrální evidence představitelů, exponentů a nositelů pravicového oportunismu, organizátorů protistranických, protisocialistických a protisovětských kampaní a akcí*. Zhruba třicet procent jmen patřílo nestraníkům, sedmdesát procent bývalým členům KSČ exkomunikovaným z partaje – celkem příhodně nazývaných obecně osmašedesátníky. Ve spisu „protisocialistických živlů“ najdete v družné shodě stovky a stovky jmen tehdejších osobností politického i kulturního života, počínaje Milanem Kunderou přes Arnošta Lustiga, Josefa Škvoreckého až k Janu Werichovi a Rudolfu Hrušínskému či Václavu Havlovi....

V seznamu jsem našel i svého tátu. Byl to předválečný přesvědčený komunist, který se rozešel s komunistickými idejemi a komunistickou stranou po okupaci Československa sovětskou armádou. Udělal to nekompromisně a zřetelně, a to v dobách, kdy odmítnutí okupace a komunismu mělo pro člověka osudové a často zničující důsledky. Zachoval se jako statečný člověk, prošel očistnou sebe-reflexí a niterným pokáním za omylnou víru v komunistické hnutí. Dvacet let pracoval ve sklepním archivu jedné pražské firmy, aniž by se podařilo normalizačnímu režimu ho zlomit. Takřka tam oslepl a zemřel, listopadu 1989 se nedočkal.

Proč se o svém otci zmiňuji... Mezi jmény seznamu jsem objevil jméno paní učitelky P. z jižních Čech. Poslal jsem jí výtisk seznamu, aby měla radost, že je v dobré společnosti. Radost měla, a když jsme spolu telefonovali, řekla mi o svém bratrovi, který zůstal komunistou i po roce 1989 a dodnes komunisty podporuje: „On nemůže komunismus odmítnout,“ řekla mi paní učitelka P., „myslí, že by tím popřel celý svůj život.“

Komunistickou stranou prošlo u nás od roku 1945 několik milionů občanů. Žijí mezi námi stovky lidí, kteří byli v KSČ až do samotného listopadového převratu. Každý z nás někoho z nich zná, pracuje s ním, žije s ním, vdává se s ním či žení, rodí mu děti a pere se spolu s ním se životem. Taky znám mnoho osmašedesátníků i těch straníků do roku 1989. U mnohých pozoruji duševní trauma, podobné tomu, které pociťuje bratr paní učitelky P. Nemohou se zřítí komunismu, i když se od něj oddělili nominálně a nepociťují s ním už žádnou ideologickou spřízněnost. V jejich chování vidím znaky duševní konzistence, určitě větší než mají ti, kteří bezskrupulózně převlékli kabát a stali se z největších komunistů největšími kapitalisty. Jsou ale v pasti

Foto: Jaroslav Musil

KAMARÁD NEBO PŘÍTEL

Když Tě navštíví kamarád, chová se jako host, ale opravdový přítel otevře ledničku a obslouží se.

Kamarád Tě nikdy neviděl plakat, ale příteli se chvějí ramena, když vidí Tvé slzy.

Kamarád nezná jména Tvých rodičů, ale přítel má jejich telefon, čísla i adresy ve svém notýsku.

Kamarád přinese láhev vína na Tvé narozeniny, ale přítel přijde dříve a zeptá se, s čím Ti může pomoci a po skončení oslav zůstane, aby Ti pomohl s úklidem.

Kamarád nesnáší, když mu voláš „jestliže už šel spát, ale přítel se ptá, proč jsi mu tak dlouho nezavolal.

Kamarád si s Tebou rád popovídá, ale přítel Tě vyslechne, když máš romantickou lásku i problémy.

Kamarád si myslí, že přátelství skončilo, jestliže jste se pohádali, ale přítel Ti po hádce zavolá.

Kamarád si myslí, že jsi tady vždy jen pro něho, ale přítel je zde pořád pro Tebe...

minulosti a často duševně trpí. Kdybych měl bratru paní učitelky P. poradit, řekl bych mu asi toto: „Znám jednu cestu, jak komunismus odmítnout a nepopřít svůj život. Je to cesta očistného pokání. Pokání vnitřního a velmi intimního. Žádné veřejné proklamace, žádné sypání popele na hlavu. Protrpte si niterné přiznání svých činů a zodpovědnosti za ně.“ Mám několik dobrých přátel mezi těmi, kdo se dokázali oddělit od své komunistické minulosti se ctí. Nemluvíme o tom, protože víme, že sebereflexe je proces velmi soukromý. V jejich tváři však vidím, že mají dobu vnitřního vyrovnání a pokání za sebou. Dýchají svobodně.

Jaromír Štětina

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

sobota 12.1. 18 h. Mistrovice
neděle 13.1. Svátek Křtu Páně
7.15 h. Letohrad Iz 42,1-4.6-7
8.45 h. Lukavice Ž 29
10.15 h. Letohrad Sk 10,34-38
Mt 3,13-17

sobota 19.1. 18 h. Lukavice
neděle 20.1. 2. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Iz 49,3.5-6
8.45 h. Mistrovice Ž 40
10.15 h. Letohrad 1 Kor 1,1-3
J 1,29-34

sobota 26.1. 18 h. Mistrovice
neděle 27.1. 3. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Iz 8,23b-9,3
8.45 h. Lukavice Ž 27
10.15 h. Letohrad 1 Kor 1,10-13.17
Mt 4,12-23

sobota 2.2. 18 h. Lukavice
neděle 3.2. 4. v mezidobí
7.15 h. Letohrad Sof 2,3. 3,12-13
8.45 h. Mistrovice Ž 146
10.15 h. Letohrad 1 Kor 1,26-31
Mt 5,1-12a

středa 6.2. Popeleční 17 h. Kunčice

sobota 9.2. 18 h. Mistrovice
neděle 10.2. 1. postní
7.15 h. Letohrad Gn 2,7-9. 3,1-7
8.45 h. Lukavice Ž 51
10.15 h. Letohrad Řím 5,12-19
Mt 4,1-11

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad • Redakce: Iva Marková, Miloslava Šejvlová, Václav Vacek, jazyková úprava Jana Kalousková, e-mail: ivamarkova@tiscali.cz • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz
Registřikové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741